

Spis treści

Autorzy.....	5
Spis treści	9
Przedmowa	17

WPROWADZENIE

Samokierowanie procesem kształtowania umiejętności pielęgniarskich	21
<i>Violetta Mianowana</i>	

CZĘŚĆ I

Działania opiekuńcze w pracy pielęgniarki	33
--	-----------

ROZDZIAŁ 1

Podstawy działań opiekuńczych pielęgniarki	35
<i>Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka</i>	
1.1. Ogólna charakterystyka i uwarunkowania działań opiekuńczych pielęgniarki	35
1.2. Zakres i charakter działań opiekuńczych pielęgniarki.....	43

ROZDZIAŁ 2

Metody i środki pielęgnowania w zakresie higieny osobistej pacjenta i otoczenia.....	53
<i>Mariusz Wysokiński, Marta Czekirda, Agnieszka Sadurska, Iwona Adamska-Kuźmicka</i>	
2.1. Zapewnienie czystości ciała pacjenta	54
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
2.1.1. Podstawy zapewnienia czystości ciała pacjenta.....	54
2.1.2. Kąpiel pacjenta	56
2.1.3. Mycie ciała w łóżku – brak wydolności samoobsługowej chorego.....	61
2.2. Zapewnienie higieny jamy ustnej	70
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
2.2.1. Podstawy utrzymania higieny jamy ustnej.....	70
2.2.2. Toaleta jamy ustnej.....	71
2.3. Pielęgnowanie wytworów skóry.....	81
<i>Marta Czekirda</i>	
2.3.1. Pielęgnowanie włosów	81
2.3.2. Pielęgnowanie zarostu twarzy.....	94
2.3.3. Pielęgnowanie paznokci dłoni	97
2.3.4. Pielęgnowanie paznokci i naskórka stóp	101

2.4. Zapewnienie komfortu pacjentowi.....	105
<i>Agnieszka Sadurska, Marta Czekirda, Iwona Adamska-Kuźmicka</i>	
2.4.1. Podstawy zapewnienia komfortu pacjentowi	105
2.4.2. Słanie łóżka.....	123
2.4.3. Metody zmiany bielizny pościelowej i osobistej.....	134
<i>Mariusz Wysokiński</i>	

ROZDZIAŁ 3

Pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej pacjenta.....155

<i>Iwona Adamska-Kuźmicka</i>	
3.1. Wybrane pozycje ciała i udogodnienia stosowane u pacjenta	156
3.2. Ćwiczenia ruchowe bierne i czynne	173
3.3. Pomoc w przemieszczaniu się pacjenta.....	188
3.3.1. Sposoby przemieszczania pacjenta bez użycia sprzętu.....	193
3.3.2. Sposoby przemieszczania pacjenta za pomocą sprzętu.....	200
3.3.3. Sposoby transportu pacjentów.....	205

ROZDZIAŁ 4

Pomoc pacjentowi w zakresie odżywiania.....209

<i>Mariusz Wysokiński, Marzena Porczak</i>	
4.1. Podstawy odżywiania pacjenta.....	210
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.2. Odżywianie doustne	212
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.3. Odżywianie przez zgłębnik.....	216
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.4. Odżywianie przez przetokę.....	228
<i>Mariusz Wysokiński, Marzena Porczak</i>	

ROZDZIAŁ 5

Pomoc pacjentowi w zakresie wydalania241

<i>Agnieszka Sadurska</i>	
5.1. Stwarzanie pacjentowi warunków do samodzielnego wydalania.....	242
5.1.1. Pomoc pacjentowi w samodzielnym korzystaniu z toalety.....	242
5.1.2. Podawanie basenów i kaczek	245
5.2. Wybrane metody wspomagania wydalania gazów	253
5.2.1. Stosowanie suchej rurki doodbytniczej	253
5.3. Wybrane metody wspomagania wydalania kału	257
5.3.1. Podstawy wspomagania wydalania kału.....	257
5.3.2. Dieta	259
5.3.3. Kinezyterapia.....	262
5.3.4. Doustne środki przeczyszczające	263
5.3.5. Zabiegi dorektalne	265
5.3.6. Inne metody	280
5.4. Metody wspomagające wydalanie moczu.....	281
5.4.1. Metody prowokowania wydalania moczu.....	281
5.4.2. Cewnikowanie pęcherza moczowego	282

ROZDZIAŁ 6

Wybrane metody wspomagające wentylację płuc.....295*Iwona Adamska-Kuźmicka, Marta Czekirda*

6.1. Podstawy utrzymania wentylacji płuc.....	295
6.2. Ćwiczenia oddechowe.....	298
6.3. Wspomaganie odkrztuszania wydzieliny z dróg oddechowych.....	308
6.4. Drenaż ułożeniowy (bierny).....	318
6.5. Toaleta drzewa oskrzelowego.....	326

ROZDZIAŁ 7

Wybrane metody opieki nad dzieckiem.....333*Iwona Adamska-Kuźmicka*

7.1. Pomiar masy, długości i obwodów ciała dziecka.....	334
7.2. Przewijanie dziecka.....	336
7.3. Karmienie dziecka.....	339
7.4. Kąpiel dziecka.....	346

CZĘŚĆ II**Wybrane działania profilaktyczne w pracy pielęgniarki...365**

ROZDZIAŁ 8

Profilaktyka powikłań u pacjentów długotrwale unieruchomionych367*Anna Andruszkiewicz, Barbara Ślusarska*

8.1. Charakterystyka następstw długotrwałego unieruchomienia pacjenta.....	367
8.2. Profilaktyka odleżyn.....	369
8.2.1. Standard zapobiegania odleżynom.....	382
8.3. Profilaktyka żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej.....	387
8.4. Masaż klasyczny w profilaktyce powikłań u pacjenta.....	390

CZĘŚĆ III**Podstawowe działania diagnostyczne pielęgniarki.....399**

ROZDZIAŁ 9

Ocena stanu zdrowia pacjenta.....401*Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Krzysztof Opozda, Wojciech Kosmowski,**Alicja Walczak, Izabela Muszyńska-Lachota, Halina Idczak,**Regina Lorenowicz, Mariola Banaszekiewicz*

9.1. Ocena stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb pielęgnowania.....	404
<i>Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka</i>	
9.1.1. Badanie podmiotowe pacjenta.....	407
9.1.2. Badanie fizykalne pacjenta.....	411

9.2. Ocena stanu psychicznego pacjenta	424
<i>Krzysztof Opozda, Wojciech Kosmowski</i>	
9.3. Badanie głowy i szyi.....	429
<i>Alicja Walczak, Izabela Muszyńska-Lasota</i>	
Ogólne założenia badania głowy i szyi.....	429
9.4. Badanie skóry i węzłów chłonnych.....	441
<i>Barbara Ślusarska</i>	
Badanie układu chłonnego (limfatycznego).....	448
9.5. Badanie układu kostno-stawowego i mięśniowego	451
<i>Danuta Zarzycka</i>	
9.6. Badanie klatki piersiowej i płuc	466
<i>Barbara Ślusarska</i>	
9.7. Badanie gruczołów piersiowych.....	479
<i>Barbara Ślusarska</i>	
Podstawy kliniczne oceny zmian chorobowych w piersiach.....	479
9.8. Badanie układu krążenia.....	489
<i>Barbara Ślusarska</i>	
9.9. Badanie jamy brzusznej.....	513
<i>Halina Idczak</i>	
9.10. Badanie układu nerwowego.....	527
<i>Regina Lorencowicz</i>	
9.11. Badanie układu moczowo-płciowego.....	553
<i>Mariola Banaszekiewicz</i>	

ROZDZIAŁ 10

Pobieranie materiałów do badań575*Joanna Zalewska-Puchała*

10.1. Regulacje prawne udziału pielęgniarki w diagnostyce laboratoryjnej.....	575
10.2. Pobieranie krwi żyłnej do badań.....	576
10.3. Pobieranie moczu do badania	586
10.4. Pobieranie płwociny do badań	597
10.5. Pobieranie wymazów do badania	601
10.6. Pobieranie kału do badania	607
10.7. Pobieranie treści żołądkowej do badania.....	614
10.8. Pobieranie treści dwunastniczej do badania	622

ROZDZIAŁ 11

**Pomiary, testy i badania diagnostyczne wykonywane przez
pielęgniarkę631***Jadwiga Woźniak, Mariusz Wysokiński, Małgorzata Kamińska*

11.1. Pomiar temperatury ciała.....	632
11.2. Pomiar oddechu	637
11.3. Pomiar tętna.....	641
11.4. Pomiar ciśnienia tętniczego krwi.....	644
11.5. Pomiar szybkości opadania krwinek czerwonych.....	651
11.6. Oznaczanie poziomu glukozy we krwi, w moczu.....	656
11.7. Wykonywanie elektrokardiografii.....	664
11.8. Wykonywanie spirometrii.....	671

ROZDZIAŁ 12

**Udział pielęgniarki w innych badaniach
diagnostycznych681***Małgorzata Szyszkowska*

12.1. Badania radiologiczne	682
12.2. Badania endoskopowe	696
12.3. Badanie ultrasonograficzne	706
12.4. Badania komputerowe	709

ROZDZIAŁ 13

**Asystowanie przy pobieraniu materiałów
do badań diagnostycznych715***Anna Majda*

Wstęp	715
13.1. Kaniulacja żył centralnych	716
13.2. Nakłucie tętnicy	726
13.3. Nakłucie stawu	732
13.4. Pobieranie szpiku kostnego	736
13.5. Nakłucie wątroby	742
13.6. Nakłucie nerki	746
13.7. Nakłucie lędźwiowe	750
13.8. Nakłucie jamy opłucnej	757
13.8. Nakłucie jamy otrzewnej	764

CZĘŚĆ IV**Udział pielęgniarki w działaniach leczniczych779**

ROZDZIAŁ 14

**Wybrane metody lecznicze – zakres i charakter współpracy
pielęgniarki781***Alicja Wierzbicka*

14.1. Wybrane metody leczenia	781
14.1.1. Podstawy metod leczenia	781
14.1.2. Leczenie farmakologiczne	782
14.1.3. Leczenie chirurgiczne	783
14.1.4. Leczenie dietetyczne	785
14.1.5. Leczenie spoczynkowe	787
14.1.6. Leczenie ruchem	788
14.1.7. Leczenie klimatyczne	789
14.1.8. Leczenie balneologiczne	790
14.1.9. Ziołolecznictwo	791
14.1.10. Leczenie homeopatyczne	792
14.1.11. Leczenie krwią	792

ROZDZIAŁ 15

Udział pielęgniarki w leczeniu przyczynowym i objawowym795

Joanna Zalewska-Puchała, Anna Majda, Małgorzata Wachowicz, Małgorzata Marć

- 15.1. Zabiegi przeciwwzapalne796
Joanna Zalewska-Puchała, Anna Majda
- 15.2. Udział pielęgniarki w leczeniu chirurgicznym.....817
Małgorzata Wachowicz
 - 15.2.1. Przygotowanie pielęgniarki do instrumentowania817
 - 15.2.2. Zmiana opatrunku na ranie826
- 15.3. Wybrane metody bandażowania.....830
Małgorzata Marć
 - 15.3.1. Klasyczne metody bandażowania.....833
 - 15.3.2. Alternatywne metody bandażowania866
 - 15.3.3. Opatrunki gipsowe oraz alternatywne opatrunki syntetyczne874

ROZDZIAŁ 16

Podawanie leków różnymi drogami879

Anna Majda, Joanna Zalewska-Puchała

- 16.1. Zasady realizacji zleceń lekarskich przez pielęgniarkę.....880
- 16.2. Podstawy podawania leków885
- 16.3. Podawanie leków przez układ pokarmowy888
 - 16.3.1. Podawanie leków doustnie888
 - 16.3.2. Podawanie leków podjęzykowo894
 - 16.3.3. Podawanie leków okołopoliczkowo894
 - 16.3.4. Podawanie leków doodbytniczo895
- 16.4. Podawanie leków przez układ oddechowy898
 - 16.4.1. Podawanie leków wziewne898
 - 16.2.2. Podawanie tlenu.....910
- 16.5. Podawanie leków na skórę i błonę śluzową920
 - 16.5.1. Podawanie leków do worka spojówkowego920
 - 16.5.2. Podawanie leków do ucha923
 - 16.5.3. Podawanie leku do nosa.....926
 - 16.5.4. Podawanie leków dopochwowo.....931
 - 16.5.5. Podawanie leków na skórę.....933
- 16.6. Podawanie leków dotkankowo940
 - 16.6.1. Wstrzyknięcia podskórne.....948
 - 16.6.2. Wstrzyknięcia śródskórne.....963
 - 16.6.3. Wstrzyknięcia domięśniowe973
 - 16.6.4. Wstrzyknięcia dożylnie obwodowe.....980
 - 16.6.5. Podawanie leków dożypikowo1009
 - 16.6.6. Podawanie leków drogą dotchawiczą.....1014

CZĘŚĆ V**Udział pielęgniarki w podstawowych działaniach rehabilitacyjnych1025****ROZDZIAŁ 17****Charakterystyka podstaw rehabilitacji medycznej1027***Elżbieta Rutkowska*

- 17.1. Wprowadzenie do rehabilitacji medycznej 1027
- 17.2. Zadania pielęgniarki w rehabilitacji pacjenta..... 1030
- 17.3. Podstawowy zakres rehabilitacji leczniczej..... 1032
 - 17.3.1. Metody usprawniania w pracy pielęgniarki 1033

CZĘŚĆ VI**Podstawowe działania pielęgniarki w edukacji pacjenta1045****ROZDZIAŁ 18****Podstawy edukacji pacjenta w pielęgnowaniu1047***Barbara Ślusarska*

- 18.1. Edukacja pacjenta a pielęgnowanie 1047
- 18.2. Definiowanie podstawowych pojęć 1050
- 18.3. Działania edukacyjne pielęgniarki na rzecz podmiotu opieki 1056

Indeks1067